

Голові Разової спеціалізованої вченої ради PhD10095
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського,
доктору технічних наук, професору Заневському І.П.

Рецензія

кандидата біологічних наук,

професора **Сибіль Марії Григорівни**

на дисертаційну роботу **Демічковського Андрія Павловича**

на тему **«Удосконалення техніко-тактичної підготовки кваліфікованих
стрільців з пневматичної гвинтівки на етапі спеціалізованої базової підготовки
із застосуванням кінематичних моделей пострілу»,**

подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD)

з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,

за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Стрільба кульова, як вид спорту характеризується великою щільністю спортивних результатів. Висока конкуренція спортсменів на міжнародній арені супроводжується надзвичайно інтенсивною боротьбою, яка вимагає від кожного стрільця прикладання значних обсягів зусиль. Міжнародна федерація стрілецького спорту (International Shooting Sport Federation) змінює умови виконання змагальних вправ та вводить нові додаткові. Проте, в силу поставлених викликів перед спортсменами та тренерами науковці намагаються віднайти нові шляхи та резерви для удосконалення процесу спортивної підготовки стрільців з пневматичної гвинтівки.

Виконання великого обсягу змагальних та навчально-тренувальних навантажень в стрілецькому спорті потребує сучасних підходів до удосконалення техніко-тактичної підготовки стрільців з пневматичної гвинтівки. Застосування комплексного підходу із застосуванням вправ спеціальної фізичної підготовки сприяють удосконаленню техніко-тактичної підготовки кваліфікованих стрільців з

пневматичної гвинтівки на етапі спеціалізованої базової підготовки із застосуванням кінематичних моделей пострілу.

Досягнення високих спортивних результатів у стрільбі кульовій можливе за умови формування стійких адаптаційних процесів організму спортсмена. Під час участі у змаганнях учасники виконують колосальне навантаження. В змагальній програмі стрільці виконують чотири вправи, тривалість яких коливається від п'ятдесяти хвилин до трьох годин, а кількість залікових пострілів від 40 до 120.

Розвиток необхідного рівня техніко-тактичних умінь та якостей стрільців у стрільбі з гвинтівки можливий за допомогою застосування сучасних спеціальних засобів. Однак із стрімким зростанням спортивної конкуренції та щільності результатів, що демонструють стрільці більшого значення набуває застосування специфічних засобів техніко-тактичної підготовки на основі індивідуального підходу до кожного стрільця.

Таким чином, проблематика розробки, теоретичного і експериментального обґрунтування навчально-тренувального процесу з удосконалення техніко-тактичної підготовки кваліфікованих стрільців з пневматичної гвинтівки на етапі спеціалізованої базової підготовки із застосуванням кінематичних моделей пострілу є актуальним науковим завданням.

Результати оцінки наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Науковий рівень дисертаційної роботи, представленої для рецензії є достатнім. Автор представив свою працю з дотриманням встановлених вимог щодо структури та змісту дисертації, запропонував для вирішення актуальні наукові завдання та їх розв'язав.

Робота написана українською літературною мовою із використанням наукового стилю. Застосована у тексті наукова термінологія є зрозумілою та відповідним чином роз'яснена для читача.

Наукові публікації автора (окремі у співавторстві та одноосібні) відповідають обраній науковій тематиці. Так, публікації, в яких висвітлено основні наукові результати дисертаційного дослідження, представлені в достатній кількості (16 наукових праць, 5 із них у фахових виданнях України (дві з них виконано одноосібно), 1 у міжнародному виданні, яке входить до наукометричної бази Scopus

(виконано одноосібно). Головні теоретичні положення дисертаційної роботи та практичні результати висвітлені на XXIII Науковій конференції «Молода спортивна наука України» (Львів, 2019); Міжнародній науково-практичній конференції «Інформаційні технології та комп'ютерне моделювання» (Івано-Франківськ, 2020); XXV Науковій конференції «Молода спортивна наука України» (Львів, 2021); «Моделювання та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті» (Львів, 2021; Львів, 2022; Львів – Берегове, 2023).

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень.

- вперше обґрунтовано програму удосконалення техніко-тактичної майстерності стрільців у стрільбі з пневматичної гвинтівки у вправі ГП-6 шляхом вивчення кінематичних моделей пострілу, що поліпшує результативність змагальної діяльності на етапі спеціалізованої базової підготовки;

- вперше встановлено кінематичні моделі пострілу кваліфікованих спортсменів у стрільбі з пневматичної гвинтівки у вправі ГП-6;

- удосконалено відомості щодо кінематичних моделей та особливостей виконання пострілу зі стрільби з пневматичної гвинтівки у вправі ГП-6;

- удосконалено структуру та зміст використання засобів щодо удосконалення техніко-тактичної майстерності стрільців з пневматичної гвинтівки на етапі спеціалізованої базової підготовки;

- набули подальшого розвитку наукові знання щодо покращення результативності техніко-тактичної майстерності та виконання змагальної діяльності стрільців з пневматичної гвинтівки на етапі спеціалізованої базової підготовки.

Зважаючи на це слід зазначити, що представлена автором робота відповідає сучасним методологічним вимогам до наукових досліджень, у тому числі – до наукових досліджень в спорті.

Практичне значення отриманих результатів полягає у зібранні та узагальненні результатів дослідження, на основі якої удосконалено програму техніко-тактичної підготовки кваліфікованих стрільців з пневматичної гвинтівки на етапі спеціалізованої базової підготовки із застосуванням кінематичних моделей пострілу,

а також за результатами педагогічного експерименту спостерігалось поліпшення кінематичних характеристик та результату.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено в освітній процес Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського та в навчально-тренувальну підготовку спортсменів Рогатинської ДЮСШ Івано-Франківської обласної ради, про що свідчать відповідні акти впровадження.

Рівень наукової обґрунтованості результатів дисертаційної роботи.

Наукові положення, висновки і рекомендації, які сформульовані у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані експериментальними даними, відповідають меті та завданням роботи.

Виконано педагогічне спостереження з відеофіксацією змагальної діяльності стрільців із пневматичної гвинтівки, яке проводилось на змаганнях 2018–2019 рр.: на чемпіонаті України в приміщенні 1998 р. н.; чемпіонаті України серед ДЮСШ 1995 р. н.; чемпіонаті України 2001 р. н.; чемпіонаті України з пневматичної зброї ім. ЗТУ Кукси А. П. У педагогічному спостереженні взяли участь 42 стрільці зі спортивним розрядом кандидат у майстри спорту України та спортивним званням «Майстер спорту України». На основі аналізу відеофіксації виконання змагальної стрільби з пневматичної гвинтівки встановлено індивідуальні показники кінематичних характеристик виконання вправи ГП-6. Під час аналізу результатів педагогічного спостереження автор запропонував розподілити постріл на фази «налаштування на постріл», «прицілювання», «виконання пострілу – активний постріл», використав у своїх дослідженнях ще такі параметри, як загальний час і результат спортсмена.

У педагогічному експерименті брали участь стрільці з пневматичної гвинтівки 17–20 років чоловічої та жіночої статі зі спортивною кваліфікацією КМСУ. Спортсменів було поділено на чотири групи по 10 спортсменів у кожній, сформовано експериментальну та контрольну групи, які за рівнем досягнень, тривалості у навчально-тренувальному процесі та змаганнях, кваліфікації відповідали етапу спеціалізованої базової підготовки. Для виконання програми удосконалення техніко-тактичної підготовки спортсмени експериментальної групи

були розподілені на підгрупи відповідно до виконання фаз: «прицілювання», «виконання пострілу – активний постріл», «налаштування на постріл».

Автор належним чином проаналізував отримані власні дані у порівнянні з даними наукових праць інших фахівців, чітко аргументував та дав відповідні роз'яснення, відстоюючи власну позицію.

Достатній рівень обґрунтованості результатів дослідження пов'язаний також із належним застосуванням сучасних інструментів вимірювання та достатньою кількістю показників. На основі педагогічного спостереження проаналізовано показники та фази пострілу техніко-тактичної підготовки: «налаштування на постріл», «прицілювання», «виконання пострілу – активний постріл», загальний час виконання та отриманий результат. Отримані кінематичні характеристики опрацьовані методами математичної статистики (коефіцієнта кореляції, середнього арифметичного, критерій нормальності Шапіро – Вілка, критерій Манна – Вітні, критерій Вілкоксона).

Рівень виконання поставленого наукового завдання.

Вважаємо, що автор формулюючи та реалізовуючи завдання наукового дослідження, послідовно та логічно досягнув мети дослідження.

Демічковський Андрій Павлович ефективно поєднав знання теорії спорту з практичними вміннями в стрільбі кульовій для визначення шляхів удосконалення техніко-тактичної підготовки кваліфікованих стрільців з пневматичної гвинтівки на етапі спеціалізованої базової підготовки із застосуванням кінематичних моделей пострілу.

Підібрав засоби та розробив програму удосконалення техніко-тактичної підготовки кваліфікованих стрільців з пневматичної гвинтівки на етапі спеціалізованої базової підготовки із урахуванням кінематичних моделей пострілу, які автором описані більш ґрунтовно у підрозділі 4.1.

Вагоме значення в дисертації має перевірка ефективності програми вдосконалення техніко-тактичної підготовки кваліфікованих стрільців із пневматичної гвинтівки на етапі спеціалізованої базової підготовки з застосуванням кінематичних моделей пострілу, які автор описує у розділі 4. Зокрема, 4.2. Ефективність експериментальної програми удосконалення техніко-тактичної

підготовки стрільців із пневматичної гвинтівки на етапі спеціалізованої базової підготовки; 4.2.1. Порівняння показників техніко-тактичної підготовки стрільців із пневматичної гвинтівки експериментальної та контрольної груп на етапі спеціалізованої базової підготовки; 4.2.2. Динаміка показників техніко-тактичної підготовленості стрільців із пневматичної гвинтівки на етапі спеціалізованої базової підготовки.

Рівень виконання наукового завдання є достатнім з позиції вимог до написання наукової роботи на здобуття ступеню доктора філософії.

Оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Методологічний апарат дисертаційної роботи відповідає поставленим завданням. Автор в достатній мірі розкриває методи наукових досліджень у розділі 2. Застосування теоретичного аналізу та узагальнення даних наукової і методичної літератури, педагогічного спостереження, педагогічного експерименту та методів математичної статистики вказує на те, що Демічковський Андрій Павлович в на високому рівні опанував методологію наукових досліджень а обрані методи були високоінформативними та доказовими.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності, фабрикації; фальсифікації у дисертації та/або наукових публікаціях здобувача.

Згідно проведеного аналізу представленої наукової роботи та опублікованих результатів досліджень ознак порушення академічної доброчесності не виявлено а використання текстових запозичень супроводжується відповідними посиланнями на наукові праці інших авторів.

Зауваження до дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота здобувача має логічний та послідовний виклад матеріалу, доступна для розуміння основних положень, містить достатньо обґрунтовані результати. Водночас, на нашу думку у ній наявні окремі компоненти, які мають дискусійний характер, потребують уточнення чи пояснення, а саме:

1. На сторінці 125 зазначено, що у педагогічному експерименті брали участь стрільці 17-18 років, спортсмени та спортсменки, а на сторінці 70 у методах дослідження зазначено стрільці 17-20 років. Виникає питання, де не відповідність?

2. Автор розподіляє постріл на такі фази: «прицілювання», «виконання пострілу – активний постріл», «налаштування на постріл». Автором належить дати більш чітку відповідь про розподіл на фази. Факт такого розподілу надбання автора чи взятий з літературних джерел? Виконаний розподіл є надбанням автора, чи це загально прийнятий розподіл в спорті?

3. На сторінці 127-131 викладено вправи включені в авторську програму педагогічного експерименту. Яка різниця між вправами, які застосовувалися в тренуваннях в контрольній групі (які є в програмі ДЮСШ), та чим вони відрізняються?

4. У тексті дисертаційної роботи зустрічаються орфографічні та стилістичні помилки. Також на сторінці 17 відсутні деякі умовні позначення, що є в тексті на сторінці 41, 42, 57, 62.

5. На сторінці 111 автор запропонував граничні значення коефіцієнта кореляції для визначення сили взаємозв'язку між фазами пострілу, наприклад $r = 0$ свідчитиме, що кореляція відсутня, $0 < r < 0,2$ взаємозв'язок дуже слабкий, $0,2 < r < 0,4$ взаємозв'язок слабкий, $0,4 < r < 0,7$ взаємозв'язок середній, $r = 1$ взаємозв'язок функціональний. Автор використав граничні значення кореляції, чим зумовлений даний розподіл коефіцієнта кореляції і хто його автор?

Висновок про відповідність дисертації.

Дисертаційна робота Демічковського Андрія Павловича на тему «Удосконалення техніко-тактичної підготовки кваліфікованих стрільців із пневматичної гвинтівки на етапі спеціалізованої базової підготовки з застосуванням кінематичних моделей пострілу», є завершеним самостійним дослідженням, з достатнім рівнем наукового обґрунтування результатів.

Робота відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01. 2022 р. № 44 (зі змінами), а її автор Демічковський Андрій Павлович заслуговує присудження

наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Рецензент:

кандидат біологічних наук,
професор, професор кафедри
біохімії та гігієни
Львівського державного університету
фізичної культури
імені Івана Боберського.

Марія СИБІЛЬ

Проректор з науково-педагогічної роботи
та міжнародних зав'язків
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського,
доктор наук з фізичного виховання і спорту,
професор

Мар'ян ПТИН